

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра політології

Затверджено

На засіданні кафедри політології
філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри проф. Романюк А.С.

**Силабус з навчальної дисципліни
«Порівняльний аналіз політичних інститутів
країн Центрально-Східної Європи»,
що викладається в межах ОПШ «Політологія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 052 «Політологія»**

Назва курсу	Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Центрально-Східної Європи
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська – 1, кім.206
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра політології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки; Спеціальність – 052 Політологія
Викладачі курсу	Романюк Анатолій Семенович, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедрою політології
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: anatoliy.romanyuk@lnu.edu Сторінка викладача: https://filos.lnu.edu.ua/employee/romaniuk-a-s Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, ауд. 206
Консультації по курсу відбуваються	Онлайн
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/course/porivniálny-analiz-politychnykh-instytutiv-krain-tsentralnoi-yevropy
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб розуміти політичні процеси в країнах Центрально-Східної Європи, давати оцінку роботі основних політичних інститутів країн регіону. Тому у курсі представлено як огляд теоретичних концепцій, так і процесів та інструментів, які потрібні для практичного аналізу.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Центрально-Східної Європи» є завершальною нормативною/вибірковою дисципліною з спеціальності 052 Політологія для освітньої програми підготовки магістрів, яка викладається в першому семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативною/вибірковою дисципліни «Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Центрально-Східної Європи» є розкрити сутність і зміст основних тенденцій розвитку національних політичних інститутів країн Центрально-Східної Європи (ЦСЕ) після падіння „Берлінського муру” та напрацювати механізми адекватної порівняльної оцінки національних політичних інститутів.
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с. <p style="text-align: center;">Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Бокало Н. Проблеми і перспективи демократизації в країнах Центрально-Східної Європи (на прикладі країн Вишеградської групи) / Н. Бокало, С. Трохимчук. – Львів, 2000. – 68 с.

3. *Брусилівська О.* Посткомуністична Східна Європа : зовнішні впливи, внутрішні зміни / О. Брусилівська. – Одеса : Астропринт, 2007. – 352 с.
4. *Бурдяк В.* Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів / В. Бурдяк. – Чернівці : Руга, 2004. – 328 с.
5. *Бурдяк В.* Трансформація постсоціалістичних країн : уніфікація чи розширення варіацій демократичного поступу? / В. Бурдяк // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Політологія, соціологія, філософія. – Вип. 12. – Ужгород : Видавництво УжНУ „Говерла”, 2009. – С. 201–206.
6. *Долженков О.* Посткомуністичні трансформації в країнах Центрально-Східної Європи та СНД : порівняльний аналіз / О. Долженков // Нова політика. – 2000. – № 5. – С. 12–16.
7. *Запшкільняк Л.* Історія Центрально-Східної Європи / Л. Запшкільняк. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. – 660 с.
8. *Зеленько Г.* Коаліція чи пактування : моделі взаємодії політичних еліт на постсоціалістичному просторі / Г. Зеленько // Еліти і цивілізаційні процеси формування націй : Збірник : Т. 2. – К. : ТОВ УВПК „ЕксОб”, 2006. – С. 253–267.
9. *Зеленько Г.* Контексти політичного лідерства на постсоціалістичному просторі / Г. Зеленько // Політичний менеджмент. – 2006. – С. 136–146.
10. *Зеленько Г.* Політична „матриця” громадянського суспільства : Досвід країн Вишеградської групи та України / Г. Зеленько. – К. : Знання України, 2007. – 336 с.
11. *Зеленько Г.* Політичне лідерство в країнах Центрально-Східної Європи : дилема раціональності і легітимності / Г. Зеленько // Політичний менеджмент : Спеціальний випуск. – 2007. – С. 97–107.
12. *Каганов Ю.* Центрально-Східна Європа як історичний регіон [Електронний ресурс] / Ю. Каганов. – Режим доступу до запропонованої наукової інформації : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npifznu/2005_19/19kaganov.pdf
13. *Кіш С.* Центральна Європа як складова Європейського Союзу / С. Кіш // Carpatica – Карпатика : Ужгородський національний університет, НДІ карпатознавства. – Вип. 35 : Європейські цінності та конфесійно-національна ідентичність населення Українських Карпат. – Ужгород, 2006. – С. 65–73.
14. *Лендъел М.* Передумови та особливості децентралізації влади у Центральній та Східній Європі / М. Лендъел // Політичний менеджмент : Спеціальний випуск. – 2007. – С. 167–178.
15. *Лендъел М.* Місцева демократія у країнах Центральної і Східної Європи : Монографія / М. Лендъел. – Ужгород : Мистецька лінія, 2011. – 688 с.
16. *Литвин В.* Напівпрезидентська система в країнах Центральної Європи : детермінанти дефініювання / В. Литвин // Rozwój polityczny państw Europy Środkowej i Wschodniej. – Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie. – Kutno, 2012. – S. 207–224.

17. *Литвин В.* Подвійна виконавча влада : теорія та практика європейського півпрезиденталізму / В. Литвин // Освіта регіону : політологія, психологія, комунікації. – 2009. – № 3. – С. 25–33.
18. *Литвин В.* Популістські партії у структурі модерних партійних систем країн Центральної Європи : порівняльний аналіз / В. Литвин // Освіта регіону : політологія, психологія, комунікації. – 2012. – № 2. – С. 69–77.
19. *Литвин В.* Теорія та практика когабітації в напівпрезидентських системах Європи / В. Литвин // Освіта регіону : політологія, психологія, комунікації. – 2011. – № 4. – С. 140–149.
20. *Литвин В.* Урядова стабільність крізь призму партійних детермінант країн Центральної Європи / В. Литвин // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Політологія, соціологія, філософія. – Вип.13. – Ужгород : Видавництво УжНУ „Говерла”, 2009. – С. 110–118.
21. *Нікогосян О.* Тенденції розвитку політичних партій у посткомуністичних країнах / О. Нікогосян // Віче. – 2008. – № 2. – С. 8–9.
22. *Панчак-Бялоблоцка Н.* Політична структуризація парламентів у країнах Центральної Європи на рівні постійних комітетів / Н. Панчак-Бялоблоцка // Науковий часопис : Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. – Київ, 2010. – Вип. 4. – С. 175–184.
23. *Панчак-Бялоблоцка Н.* Особливості бікамералізму в Центральній і Східній Європі : порівняльний аналіз повноважень і функцій верхніх палат / Н. Панчак-Бялоблоцка // Освіта регіону : Політологія. Психологія. Комунікація. – 2010. – № 4. – С. 177–188.
24. *Панчак-Бялоблоцка Н.* Особливості формування та складу верхніх палат у парламентах країн Центральної та Східної Європи / Н. Панчак-Бялоблоцка // Львівська політехніка : Українська національна ідея : реалії та перспективи розвитку. – 2011. – Вип. 23. – С. 149–158.
25. *Панчак-Бялоблоцка Н.* Парламентська мінливість і стабільність партійних систем у Центральній Європі : досвід Вишеградської четвірки / Н. Панчак-Бялоблоцка // Політологічні та соціологічні студії : Т.10 : Вибірчі процеси в Україні та постсоціалістичних країнах : Збірник наукових праць. – Чернівці : Букрек, 2011. – С. 98–120.
26. *Примуш М.* Демократія і політичні партії Центральної та Східної Європи / М. Примуш. – Донецьк : ДонНУ, 2002. – 176 с.
27. *Романюк О.* Суспільно-політичні трансформації в новоутворених посткомуністичних країнах : спроба системного аналізу / О. Романюк // Людина і політика. – 2003. – № 5. – С. 3–11.
28. *Сліпецька Ю.* Демократичний транзит та його вплив на особливості соціополітичних розмежувань в посткомуністичних країнах ЦСЄ / Ю. Сліпецька // Rozwój polityczny państw Europy Środkowej i Wschodniej. – Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie. – Kutno, 2012. – S. 267–278.

	<p>29. <i>Стативка А.</i> Деякі фактори формування політичної еліти в країнах Центральної та Східної Європи / А. Стативка // Політичний менеджмент : Спеціальний випуск. – 2007. – С. 16–23.</p> <p>30. <i>Стойко О.</i> Децентралізація в країнах Східної Європи / О. Стойко // Держава і право : Збірник наукових праць : Юридичні та політичні науки. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. – Вип. 30. – С. 755–760.</p> <p>31. <i>Федорчак Т.</i> Політична трансформація Чеської Республіки : внутрішні та зовнішні виміри / Т. Федорчак. – Івано-Франківськ : Вид-во Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2012. – 543 с.</p> <p>32. <i>Шведа Ю.</i> Соціальні зміни як чинник трансформації партійних систем країн Центрально-Східної Європи / Ю. Шведа // Вісник Львівського університету : Серія „Філософські науки”. – 2005. – Вип. 8. – С. 222–229.</p> <p>33. <i>Юрійчук Є.</i> Вибірчі процеси в постсоціалістичних державах : шляхи демократизації [Електронний ресурс] / Є. Юрійчук // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2006. – № 4 (6). – Режим доступу до запропонованої інформації : http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2006_4/visnyk_st_26.pdf</p> <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Книжкова палата України імені Івана Федорова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrbook.net/ 2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаніка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.library.lviv.ua/ 3. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Доступ : http://lib-gw.univ.kiev.ua/ 4. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://library.lnu.edu.ua/bibl/ 5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського : електронні фахові видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua 6. Національна історична бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dibu.kiev.ua/ 7. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nplu.org/ 8. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://korolenko.kharkov.com/
Тривалість курсу	1 семестр/120 год.
Обсяг курсу	Загалом 120 годин, зокрема 32 години аудиторних занять. З них: 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 88 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	В результаті успішного проходження курсу студент набуде: <i>Загальні компетентності:</i> - ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

- **ЗК04.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- **ЗК05.** Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- **ЗК09.** Здатність до підготовки рекомендацій і проектів рішень на основі аналізу інформації;
- **ЗК10.** Володіння методами вивчення суспільних феноменів, явищ і процесів.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- **СК01.** Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації;
- **СК03.** Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів;
- **СК04.** Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їхнього функціонування і на національному, субнаціональному й наднаціональному рівнях;
- **СК05.** Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу;
- **СК09.** Знання міжнародних організацій, їхнього статусу і функції, сутності і змісту розвитку політичних інститутів країн Європи, а відтак вміння визначати роль і місце транскордонного співробітництва у системі регіонального розвитку України в умовах євроінтеграції.

Програмні результати навчання:

- **ПР01.** Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.
- **ПР11.** Інтерпретувати та порівнювати сутність і складові міжнародних організацій та законодавства про основні транскордонного співробітництва України в рамках участі прикордонних територій в інтеграційних процесах, а також зумовленість і роль зарубіжних, передусім європейських, політичних чи суспільно-політичних подій, процесів, систем й інститутів та їхнє значення у світовій, регіональній і вітчизняній політиці.

Після завершення цього курсу студент буде :

знати:

- умови та чинники трансформації політичних інститутів в умовах переходу від авторитаризму до демократії на прикладі країн ЦСЄ;
- еволюцію основних етапів демократичного транзиту на прикладі країн ЦСЄ;

	<ul style="list-style-type: none"> – особливості процесу інтеграції країн ЦСЄ до Європейського Союзу. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оперувати поняттями порівняльного аналізу; – оцінювати відповідність конкретного стану соціально-політичного розвитку країн ЦСЄ головним тенденціям еволюції політичних систем; – розуміти сутність процесу становлення громадянського суспільства, його структури, ролі громадської думки в країнах ЦСЄ; – визначити значення виборів для суспільства і громадянина, оцінити відповідність виборів міжнародним стандартам демократичності виборів; – розуміти сутність легітимності влади в країнах ЦСЄ; – бачити переваги та проблеми в розвитку демократії у країнах ЦСЄ; – вміти використовувати інструменти індексного аналізу для вивчення політичних інститутів
Ключові слова	політичний інститут, Центральна Європа, Центральна-Східна Європа, політична трансформація, глава держави, парламент, уряд, виборча система, політична партія. Партійна система, інтеграція
Формат курсу	Очний – практичні заняття, онлайн - лекції
Теми	Детально див. Додаток «Схему курсу»
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру. Форма – усна.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з курсів: «Політичні інститути і процеси», «Політичні режими», «Напівпрезидентська система правління», «Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи», дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Навчальний процес здійснюється за такою технологією: лекційні, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Також передбачено проектно-орієнтоване навчання, дискусії, аналіз статистичних баз даних. На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, інтерактивний методи тощо. У рамках самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребуватиме залучення персонального комп'ютера (принаймні лектором) і мультимедійного проектора. Крім того, бажано, щоби студенти також користувались персональними комп'ютерами. Для курсу не потрібно спеціалізованого програмного забезпечення (хоча воно може використовуватись за бажанням). Тим не менше, потрібне впевнене користування загальноживаними програмами й операційними системами (з метою подання електронних матеріалів – електронна пошта, платформи Microsoft Teams, Zoom, Telegram, Moodle тощо). Також для курсу бажане володіння мінімальними навиками роботи з базами та масивами даних й інформації.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів _____

<p>навчальної діяльності)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів _____ • іспит/залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів _____ <p>Підсумкова максимальна кількість балів _____</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення політичного простору країн Центрально-Східної Європи. 2. Історико-політичні особливості розвитку країн Центрально-Східної Європи до 1989 р. 3. Специфіка процесів лібералізації та демократизації в країнах Центрально-Східної Європи. 4. Особливості переходу від авторитарної конструкції „народної демократії” до консолідованої демократії в країнах Центрально-Східної Європи. 5. Методики оцінювання рівня демократії в країнах Центрально-Східної Європи. 6. Особливість парламентської форми правління в країнах Центрально-Східної Європи. 7. Особливість напівпрезидентської форми правління в країнах Центрально-Східної Європи. 8. Відмінності парламентської та напівпрезидентської форми правління в країнах Центрально-Східної Європи. 9. Феномен соціополітичного поділу в країнах Центрально-Східної Європи.

10. Соціально-економічні особливості країн Центрально-Східної Європи.
11. Ліво-правий ідеологічний спектр у контексті соціально-економічної складової соціополітичних поділів у країнах Центрально-Східної Європи.
12. Динаміка етногрупових змін у країнах Балтії.
13. Особливість етнополітичних проблем країн Центрально-Східної Європи.
14. Класифікація країн Центрально-Східної Європи на підставі аналізу етно-політичних проблем.
15. Особливість дії релігійного чинника в політичному житті країн Центрально-Східної Європи.
16. Конфесійна класифікація країн Центрально-Східної Європи, її політичні наслідки.
17. Територіальний чинник соціополітичних поділів у Центрально-Східній Європі.
18. Статус глави держави в парламентських країнах Центрально-Східній Європі.
19. Статус президента в країнах Центрально-Східній Європі з напівпрезидентською формою правління.
20. Інструменти вимірювання сили президентів у країнах Центрально-Східної Європи.
21. Відповідальність президентів у країнах Центрально-Східної Європи.
22. Вимоги до кандидатів у президенти в країнах Центрально-Східної Європи.
23. Особливості дострокового припинення повноважень президентів у країнах Центрально-Східної Європи.
24. Історія парламентаризму в країнах Центрально-Східної Європи.
25. Головування й управління парламентами в країнах Центрально-Східної Європи.
26. Роль і значення нижніх палат/однопалатних парламентів у країнах Центрально-Східної Європи.
27. Особливості бікамералізму в країнах Центрально-Східної Європи.
28. Комітети парламентів країн Центрально-Східної Європи.
29. Законодавча функція парламентів країн Центрально-Східної Європи.
30. Оцінка мінливості парламентів країн Центрально-Східної Європи.
31. Участь жінок у парламентах країн Центрально-Східної Європи.
32. Позиція глави уряду в країнах Центрально-Східної Європи.
33. Детермінанти формування урядів у країнах Центрально-Східної Європи.
34. Вотум інвеститури/довіри та його роль у країнах Центрально-Східної Європи.
35. Особливості відповідальності урядів у країнах Центрально-Східної Європи.
36. Вотум недовіри та його роль у країнах Центрально-Східної Європи.
37. Типологія урядів у країнах Центрально-Східної Європи.
38. Технократичні та напівтехнократичні уряди країн Центрально-Східної Європи.
39. Партійні уряди більшості в країнах Центрально-Східної Європи.
40. Партійні уряди меншості в країнах Центрально-Східної Європи.

41. Оцінка стабільності урядів країн Центрально-Східної Європи.
42. Оцінка ефективності діяльності урядів країн Центрально-Східної Європи.
43. Еволюція виборчих систем країн Центрально-Східної Європи.
44. Парламентські виборчі системи у країнах Центрально-Східної Європи.
45. Перші установчі вибори в країнах Центрально-Східної Європи та їхнє значення в ході трансформування політичних систем.
46. Досвід застосування пропорційної виборчої системи в країнах Центрально-Східної Європи.
47. Різновиди пропорційної виборчої системи в країнах Центрально-Східної Європи.
48. Досвід застосування змішаної виборчої системи в країнах Центрально-Східної Європи.
49. Різновиди змішаної виборчої системи в країнах Центрально-Східної Європи.
50. Виборчі системи верхніх палат парламентів країн Центрально-Східної Європи.
51. Особливості участі громадян у виборах в країнах Центрально-Східної Європи.
52. Оцінювання виборів/виборчих систем парламентів (нижніх палат парламентів) у країнах Центрально-Східної Європи.
53. Історія партій і партійних систем країн Центрально-Східної Європи у міжвоєнний період та епоху „реального соціалізму”.
54. Умови, чинники й особливості формування та розвитку партій і партійних систем у „нових” демократіях Центрально-Східної Європи.
55. Посткомуністичні та ліві партії в країнах Центрально-Східної Європи.
56. Антикомуністичні та праві партії в країнах Центрально-Східної Європи.
57. Виконавчо-законодавчий і урядово-опозиційний аспекти діяльності й оцінювання партій у країнах Центрально-Східної Європи.
58. Місце та роль опозиції в країнах Центрально-Східної Європи.
59. Урядові партії в країнах Центрально-Східної Європи.
60. Ідеологічне позиціонування партій у країнах Центрально-Східної Європи.
61. Популізм і популістські партії в країнах Центрально-Східної Європи.
62. Партії постматеріалістичних цінностей у країнах Центрально-Східної Європи.
63. Перспективи формування двопартійної/двоблокової конструкції партійних систем країн Центрально-Східної Європи.
64. Різновиди партійних систем країн Центрально-Східної Європи та їх становлення.
65. Особливості становлення громадянського суспільства в країнах Центрально-Східної Європи.
66. Інститути регіональної співпраці в процесі європейської інтеграції країн Центрально-Східної Європи.
67. Роль фондів у процесі європейської інтеграції країн Центрально-Східної Європи.

	<p>68. Особливості співпраці та вступу країн Центрально-Східної Європи до НАТО.</p> <p>69. Етапи інтеграційного процесу в процесі європейської інтеграції країн Центрально-Східної Європи.</p> <p>70. Трансформація політичних еліт у країнах Центрально-Східної Європи.</p> <p>71. Політична система Болгарії.</p> <p>72. Політична система Естонії.</p> <p>73. Політична система Латвії.</p> <p>74. Політична система Литви.</p> <p>75. Політична система Польщі.</p> <p>76. Політична система Румунії.</p> <p>77. Політична система Словаччини.</p> <p>78. Політична система Словенії.</p> <p>79. Політична система Угорщини.</p> <p>80. Політична система Чехії.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

**Додаток. Схема курсу «Порівняльний аналіз політичних інститутів країн
Центральної Європи»**

Тиж. / год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література / Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1 9 год.	Тема 1. Політична трансформація країн Центрально-Східної Європи: умови, чинники та особливості	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 7 год.	<i>Бурдяк В.</i> Трансформація постсоціалістичних країн : уніфікація чи розширення варіацій демократичного поступу? / В. Бурдяк // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Політологія, соціологія, філософія. – Вип.12. – Ужгород : Видавництво УжНУ „Говерла”, 2009. – С. 201–206. <i>Долженков О.</i> Посткомуністичні трансформації в країнах Центрально-Східної Європи та СНД : порівняльний аналіз / О. Долженков // Нова політика. – 2000. – № 5. – С. 12–16. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи / А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.1) 7 год.	1-2 тиждень
2 6 год.	Тема 1. Політична трансформація країн Центрально-Східної Європи: умови, чинники та особливості	Семінар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	<i>Бурдяк В.</i> Трансформація постсоціалістичних країн : уніфікація чи розширення варіацій демократичного поступу? / В. Бурдяк // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Політологія, соціологія, філософія. – Вип.12. – Ужгород : Видавництво УжНУ „Говерла”, 2009. – С. 201–206. <i>Долженков О.</i> Посткомуністичні трансформації в країнах Центрально-Східної Європи та СНД : порівняльний аналіз / О. Долженков // Нова політика. – 2000. – № 5. – С. 12–16. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи / А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.1) 4 год.	1-2 тиждень

3 9 год.	Тема 2. Соціополітичні поділи в країнах Центрально-Східної Європи	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 7 год.	<i>Зеленько Г.</i> Контексти політичного лідерства на постсоціалістичному просторі / Г. Зеленько // Політичний менеджмент. – 2006. – С. 136–146. <i>Зеленько Г.</i> Політичне лідерство в країнах Центрально-Східної Європи : дилема раціональності і легітимності / Г. Зеленько // Політичний менеджмент : Спеціальний випуск. – 2007. – С. 97–107. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.2) 7 год.	3-4 тиждень
4 6 год.	Тема 2. Соціополітичні поділи в країнах Центрально-Східної Європи	Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	<i>Зеленько Г.</i> Контексти політичного лідерства на постсоціалістичному просторі / Г. Зеленько // Політичний менеджмент. – 2006. – С. 136–146. <i>Зеленько Г.</i> Політичне лідерство в країнах Центрально-Східної Європи : дилема раціональності і легітимності / Г. Зеленько // Політичний менеджмент : Спеціальний випуск. – 2007. – С. 97–107. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.2) 4 год.	3-4 тиждень
5 9 год.	Тема 3. Інститут глави держави у країнах Центрально-Східної Європи	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 7 год.	<i>Бокало Н.</i> Проблеми і перспективи демократизації в країнах Центрально-Східної Європи (на прикладі країн Вишеградської групи) / Н. Бокало, С. Трохимчук. – Львів, 2000. – 68 с. <i>Брусиловська О.</i> Посткомуністична Східна Європа : зовнішні впливи, внутрішні зміни / О. Брусиловська. – Одеса : Астропринт, 2007. – 352 с. <i>Бурдяк В.</i> Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів / В. Бурдяк. – Чернівці : Рута, 2004. – 328 с. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.3) 7 год.	5-6 тиждень

6 6 год.	Тема 3. Інститут глави держави у країнах Центрально-Східної Європи	Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	<p><i>Бокало Н.</i> Проблеми і перспективи демократизації в країнах Центрально-Східної Європи (на прикладі країн Вишеградської групи) / Н. Бокало, С. Трохимчук. – Львів, 2000. – 68 с.</p> <p><i>Брусиловська О.</i> Посткомуністична Східна Європа : зовнішні впливи, внутрішні зміни / О. Брусиловська. – Одеса : Астропринт, 2007. – 352 с.</p> <p><i>Бурдяк В.</i> Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів / В. Бурдяк. – Чернівці : Рута, 2004. – 328 с.</p> <p>Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.</p>	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.3) 4 год.	5-6 тиждень
7 9 год.	Тема 4. Порівняльна характеристика парламентів країн Центрально-Східної Європи	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 7 год.	<p><i>Панчак-Бялоблоцка Н.</i> Особливості формування та складу верхніх палат у парламентах країн Центральної та Східної Європи / Н. Панчак-Бялоблоцка // Львівська політехніка : Українська національна ідея : реалії та перспективи розвитку. – 2011. – Вип. 23. – С. 149–158.</p> <p><i>Панчак-Бялоблоцка Н.</i> Парламентська мінливість і стабільність партійних систем у Центральній Європі : досвід Вишеградської четвірки / Н. Панчак-Бялоблоцка // Політологічні та соціологічні студії : Т.10 : Вибірчі процеси в Україні та постсоціалістичних країнах : Збірник наукових праць. – Чернівці : Букрек, 2011. – С. 98–120.</p> <p>Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.</p>	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.4) 7 год.	7-8 тиждень

8 6 год.	Тема 4. Порівняльна характеристика парламентів країн Центрально-Східної Європи	Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	<i>Панчак-Бялоблоцка Н.</i> Особливості формування та складу верхніх палат у парламентах країн Центральної та Східної Європи / <i>Н. Панчак-Бялоблоцка</i> // Львівська політехніка : Українська національна ідея : реалії та перспективи розвитку. – 2011. – Вип. 23. – С. 149–158. <i>Панчак-Бялоблоцка Н.</i> Парламентська мінливість і стабільність партійних систем у Центральній Європі : досвід Вишеградської четвірки / <i>Н. Панчак-Бялоблоцка</i> // Політологічні та соціологічні студії : Т.10 : Вибірчі процеси в Україні та постсоціалістичних країнах : Збірник наукових праць. – Чернівці : Букрек, 2011. – С. 98–120. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ <i>А.С.Романюк, В.С.Литвин</i> – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.4) 4 год.	7-8 тиждень
9 9 год.	Тема 5. Порівняльна характеристика урядів країн Центрально-Східної Європи	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 7 год.	Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ <i>А.С.Романюк, В.С.Литвин</i> – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с. <i>Стойко О.</i> Децентралізація в країнах Східної Європи / <i>О. Стойко</i> // Держава і право : Збірник наукових праць : Юридичні та політичні науки. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. – Вип. 30. – С. 755–760.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.5) 7 год.	9-10 тиждень
10 6 год.	Тема 5. Порівняльна характеристика урядів країн Центрально-Східної Європи	Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ <i>А.С.Романюк, В.С.Литвин</i> – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с. <i>Стойко О.</i> Децентралізація в країнах Східної Європи / <i>О. Стойко</i> // Держава і право : Збірник наукових праць : Юридичні та політичні науки. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. – Вип. 30. – С. 755–760.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.5) 4 год.	9-10 тиждень

11 9 год.	Тема 6. Вибори та виборчі системи в країнах Центрально-Східної Європи	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 7 год.	Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с. <i>Юрійчук Є.</i> Виборчі процеси в постсоціалістичних державах : шляхи демократизації [Електронний ресурс] / Є. Юрійчук // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2006. – № 4 (6). – Режим доступу до запропонованої інформації : http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2006_4/visnyk_st_26.pdf	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.6) 7 год.	11-12 тиждень
12 6 год.	Тема 6. Вибори та виборчі системи в країнах Центрально-Східної Європи	Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с. <i>Юрійчук Є.</i> Виборчі процеси в постсоціалістичних державах : шляхи демократизації [Електронний ресурс] / Є. Юрійчук // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2006. – № 4 (6). – Режим доступу до запропонованої інформації : http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2006_4/visnyk_st_26.pdf	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.6) 4 год.	11-12 тиждень
13 9 год.	Тема 7. Місце партій і партійних систем у країнах Центрально-Східної Європи	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 7 год.	<i>Примуш М.</i> Демократія і політичні партії Центральної та Східної Європи / М. Примуш. – Донецьк : ДонНУ, 2002. – 176 с. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с. <i>Шведа Ю.</i> Соціальні зміни як чинник трансформації партійних систем країн Центрально-Східної Європи / Ю. Шведа // Вісник Львівського університету : Серія „Філософські науки”. – 2005. – Вип. 8. – С. 222–229.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.7) 7 год.	13-14 тиждень
14 6 год.	Тема 7. Місце партій і партійних систем у країнах Центрально-Східної Європи	Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год.	<i>Примуш М.</i> Демократія і політичні партії Центральної та Східної Європи / М. Примуш. – Донецьк : ДонНУ, 2002. – 176 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання	13-14 тиждень

		Самостійна робота – 4 год.	Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с. <i>Шведа Ю.</i> Соціальні зміни як чинник трансформації партійних систем країн Центрально-Східної Європи / Ю. Шведа // Вісник Львівського університету : Серія „Філософські науки”. – 2005. – Вип. 8. – С. 222–229.	додаткової літератури по Т.7) 4 год.	
15 9 год.	Тема 8. Процес європейської інтеграції країн Центральної Європи	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Самостійна робота – 7 год.	<i>Бурдяк В.</i> Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів / В. Бурдяк. – Чернівці : Рута, 2004. – 328 с. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.8) 7 год.	15-16 тиждень
16 6 год.	Тема 8. Процес європейської інтеграції країн Центральної Європи	Семинар, групова робота, дискусія, тьюторство – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	<i>Бурдяк В.</i> Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів / В. Бурдяк. – Чернівці : Рута, 2004. – 328 с. Романюк А.С., Литвин В.С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи/ А.С.Романюк, В.С.Литвин – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 548 с.	Самостійна робота по темі (опрацювання додаткової літератури по Т.8) 4 год.	15-16 тиждень
Разом		32 – ауд., 88 – сам.		88 – сам.	
120 год.					